

יידישע

פעסטער צייטונג

(דאנערסטאג-אויסגאבע)

דעזעס בלאטס ערישטיג צוויימאל וואכענטליך... פריס אויסגאבע... 1875

אויף דעזעס צייטונג קאנו מאן יעדעס מאן פרענסיוזער... 10%

Pest, den 14. Jänner 1875. פֿעסט ה שבט ה'תרל"ה. דעצעמבער יארתיאג. Nr. 4.

פאליטישע אבערוואג.

אום אינאדערשטן רייכסטאגע האבען דיא פער- האנדלונגען איבער דיא שטאאטס-אינגאאמען אונד אינסאכטען נאך ניכט בעיאנגען אבער אין דער קאממיסיאן וועלכע דער רייכסטאג אונד רויכסטר- פונג ווערד אינגאאמען אונד אינסאכטען ענטווע- דעט, ווארדע פארניכטעטען איבע ווערד וויכטיגע בעראטונג אונדערהאלטען פילאנז-מיניסטער ניצו דאס הינד ווערדע ווען אלטען פלאן פארלען געלאסטען אונד איז מיט איינעם נייען פראגע איינגעברענגען.

אלס נון דעזע קאממיסיאן ער שלום-דעכונג געלאנגט איז, דאס ווער אום יארדע 1875 אום 25^{טן} מיליאנען מערד אינסאכטען אלס איינגאה- מען האבען ווערדען. דיעלס פלאנעמעיטער ניצו דאריבער איינע העדע, וויא מאן דעזעס רעפערט דעקען קאנו.

פאן דער לעטצטען אנהער בלייבען פיר דאס יארדע 1875 נאך 32 מיליאנען איסטערעס לעיענען נאך אז דער שטאאטס-קאסא אלס פארדאס 12 מיליאנען ווען מאן געדארט וואלשען, קאנטע מאן זאגאל דאס רעפערט אונד איינפאל פאן דער- דער אנהער דעקען דאס דארד אבער ניכט גע- טרען, גילדען ענטווערען ניכט מיט שילדען גע- זאחלען ווערדען.

ניצו איינע אונד ער בעיאנגען דעס רעפערט איינע אנדערען ווען: פאן דעס 25^{טן} מיליאנען רעפערט ווארדען 12 מיליאנען פאן דער אנהער געדעקט ווערדען דא נאך בלייבענען 13^{טן} מיליא- אונד מיסטע ענטווערען דער ערהארט אונד דורד פערטערונג דער שטייען רעפערט ווערדען.

אום פערדנעץ ווערד דערד ענטווערען ניצו דאס פאן ווען נייען שטייער-געזעצען אין דער קאממיסיאן אז פיעל געשטייען ווארדען דאס פאן נור וועניג געבליבען אונד ניצו פערשפארד ווד אנפאנג פאן דעזען נייען שטייער-געזעצען 13^{טן} מיליאנען אונד יעטצט נאר דער פיעלע שטייער-געזעצען ווערדען דיא נייען שטייער-געזעצען נור אום 5^{טן} מיליאנען דא אינגאאמען פערטערונג בלייבען אונד נאך 8^{טן} מיליאנען רעפערט.

נון וואלשע ניצו אנפאנג ער דען ביהדענען שטייערן נאך איינע פנע פערטערונגען צושראן געבען, דאס הייסט: ווער נון יעטצט 100 גילדען יעהרליכע שטייער זאחלשע, וואלשע יעטצט 165 גילדען שטייער זאחלשען; אבער דעזען פלאן האט יעטצט ערד ניצו פאללען געלאסטען אונד וועל דאס איינע, אללגעמייע אינגאאמען שטייער-אינ- פהרען דעזען, אללגעמייע אינגאאמען-שטייער האבען ווער בעייטעס ערקלערט. ווער ביישפיעלס- ווייע 100 גילדען יעהרליכעס ריינ-אינגאאמען האט, זאחלשע פיער פערטערונג ענקאמעי-שטייער-אינ- קאממען-שטייער, ווער אבער 200 גילדען יעהרלי- כעס אינגאאמען האט, ווער שפיעל 5 פערטענס, אונד סעק פערטענס (עום ביישפיעל 5 פערטענס, אונד פאן 200 גילדען 10 גילדען) זענד אז וואכט מיט דער נראכע דעס פערטאנעס אויך דיא נראכע דער שטייער-פערטענס. דאן שילדעטע אונד ניצו ווען אויסזוכטען

פיר דאס יארד 1876, ווען אום 18^{טן} מיליאנען שטייער-ערדארטען בעיהלשע ווערד, דאן ווער- דען אלס אויך דאס קאממענע יארד 1876 נאך 26 מיליאנען פאן דער אנהער בלייבען, אונד אז גלייכע דער מיניסטער, ווד ניכט מערד ליהען צו מיסטען.

נאך פילאנעמעיטער ניצו האבען דיא ביי- דען ווערדען רעפערטען ווארמאן אונד אונד-גע- שפאכען, בייע פערלאנגטען דיא פערטערונג דער געשטאמען איינע אונד דיא ערהארטענע דער האנדע-ארטען, וואס נון אין דעזער בעיע- דען ווערדען דעס מיניסטער אונד דען רעפערטען געשפאכען ווארדע, אום פערטאכען מיני- סטערען.

דער פילאנעמעיטער ווערד ניצו יעטצט אויך דאס איין מיניסטער אויך נור אין פערטאכער מיני- אונד, אונד דאס ווד זאגאל אויך ניצו פערטערונג קאן ער זאג נון אויך, פאן איינע נייען שטייער- געזעצען וועלכע פאר איינען מאנאטען פאר- אן איינע אונד פאר דעזען ער ווד אז פיעלע מערד- אינגאאמען פערטערונגען האסטען, יעטצט קום מערד אלס דיא העלפער יענער מערד-אינגאאמען איינשראנען ווערדען, וועלכע ער אנפאנג ערוואר- טעטע, פאן דער בעשטייערע דער פארה-קארטען האסטען ער ווד אנפאנג 4 מיליאנען פערטער- כען אונד יעטצט שטעלשע עס ווד הערעס דאס דיא קום 1^{טן} מיליאנען איינשרונג ווערד.

טראצדעס דיא רייכסטאגס-קאממיסיאן פאן דען איינשרונג אונד פאר איינע געשטייען האסטע בלייבט דאך נאך איסטער אויך רעפערט פאן 25^{טן} מיליאנען אונד נור דיא קליינערע העלפער דעזעס רעפערט, נעמליך 12 מיליאנען, דארף אויס דער טע אבער, נעמליך דיא 13^{טן} מיליאנען, מיסטען דורד דיא ערהארטען שטייערן געדעקט זיין, נון ווערדען אבער דיא נייען שטייער-געזע- צע, וועלכע ניצו פאר איינען מאנאטען פארלענ- טע, נור איינע מערד-אינגאאמען פאן 5 מיליאנען רעפערטען אונד דיא פראגע בלייבט דאהער וואהער מיסטען מאן נאך 8^{טן} מיליאנען?

אנפאנג וואלשע ניצו אויך דיא ביהדענען דרעקטען שטייערן נאך איינע נעכטערענענען צושראן אייפלענען, אבער דעזער 5-פערטענע צושראן העטעס ניכט מערד אלס 4 מיליאנען

אינגעבראכט, וואס ווער לויבט צו פערטענען אונד. דיא דרעקטען שטייערן פיר דאס יארד 1875 זענד מיט 80 מיליאנען פארטאגס-פערטענע אונד 5 פערטענס דאסאן מאכט געדארט 4 מיליאנען אום דאריבא ווערד נאך דעזען צושראן אויך איינער-כען, ווער נור נאך ביא מאכען דיא איינער-כען לאכט ערהארטען ווערדען, ווען יעטאז פאן אן 200 גילדען שטייער צו פיעל זאחלשע, אז מיט ער נאך 10 גילדען דארטען זאחלשען.

ניצו וועלד דאזער דיא אללגעמייע איינשר- מען-שטייער איינפיהרען אונד פאן דעזער פער- טערונג ער ווד 8^{טן} מיליאנען מערד-אינגאאמען וויא ווער בעייטעס ערקלערטען, מיט הייער יעדע פערטאג אונד איינשראכען פאן איהרעס ריינ-אינ- קאממען וועינטענעם פיער פערטענס שטייער זאח- דען אונד מיט דער נראכע דעס איינשראכען וואכטע אויך דיא פערטענס אינדעסען האבען ווער דעזען ניצו אללגעמייע איינשראכען-שטייער נאך ניכט פאן איינע אונד ווער ווערדען דיא ערטס דאן גענייע בעשטייערע אונד ערקלערטען ווען ווא הערד ניצו דען רעפערטען פארלענען ווערד.

אין דען געשטייען צייטונגען ווארדע דעזען אללגעמייע איינשראכען-שטייער פערטער- אונד ערקלערטע ווער ערקלערטע ווא אום בעשטען דורד פארניכטעס ביישטייער: אויך האבע אויך נורדע אונד אין הייער וויא אויך נאך אין איינשראכענעס קאממען, פאן אללען דעזען געזעצענען צו- זאכטען האבען אויך אין ערהארטענע-דיא איינשראכ- מען פאן 10000 גילדען, דאסאן זאחלשע אונד אבער ווען אן ווען-שטייער 400 גילדען, אן נורדע-שטייער 300 גילדען אונד אן קאסא-שטייער ענטווערען 300 גילדען, אונד סאכטען 100 גילדען שטייער, יעטצט בלייבט אונד אונד אין הייער-אינגאאמען פאן 9000 גילדען אונד פאן דעזעס איינשראכענע- בעיען ריינ-אינגאאמען מיט אויך ערטס אויך איינ- קאממען-שטייער פאן 4 פערטענס זאחלשען, דעזען איינשראכען-שטייער ווערד מאן ענטווערען פיל- וועלדע וועלכעס בעקענען, אונד דיא ווערד אסט- ווד נאך נורדע-שטייער פערטאנעס-קוועלדען בע- רעכענען ווערדען.

וויא ווער אבער עום שילשע אונדעס בלאט- טעס פערטענען, איז עס נאך ניכט איינשראכען, אב דיא אללגעמייע איינשראכען-שטייער מיט 4 פערטענס בערעכענען, אונד אב מאן מיט דעס שטי- יען דעס פערטאנעס ווערד דיא שטייער-פערטענס שטייערן ווערד, דאס ווער ערטס פאן בעשלושע דעס רייכסטאגע אבערנייען אב מאן ווד אויך דיא פארטאג אונד אויך פאן איינשראכען פערטענען זאחלשען, ווען איינע מערד איינשראכען פערטענען ווערד, ווען ווערד אויך דיא שטייער-פערטענס שטייערן.

דעס דענע אלס ערקלערטע צור אפגע- רעוועהנטען קאממיסיאנס-ווענען. אין דער געשטייען אללגעמייע איינשראכען רייכט- טאנס ווענען זאכטע הערד י' צ' : מאן זאמט עס זינד נאך פיעלע פערטער אום לאנדע, וועלכע נאר ניכט בעשטערס ווער; דאס איז אויך נאךן רובטיג, אבער דאס עס מאן דיא בערעכענען רע- לירענ דער נורדע-שטייער אבוארשען, דאס קאנע- ווד אינגארן האט 5058 קוואראטס מילען פאלדער, אום יארדע 1874 ווארען נור 4988 קוואראטס-מילען בעשטייערס, אינדעסען אבער ווער אויך מיכע

פאן אייגענטיג אונד לול דורך איינע געדעכטנים-פייער
 בענאנען, פיעלע פראנצאזען זינד אן דיעזעס טאגע
 אן ביזערלעךס אונגעקאממען אונד ווייטגען דעם
 פרינצען דוד באלדע רוקקעהר אלס קאזער
 נאך פראנקרייך.

געשעפטס-ברייט.

עסטרע פרייע
 קורן געווען נייער 2.95-3.03 גולד פער צאל-
 צענטער אונד פער מאסט.
 האפער 2.17 $\frac{1}{2}$ -2.25 גולדען פער 50 פער-
 גערס טע 2.65-2.65, מאלין-ווארי 2.80
 3-גולד פער 72 פער.
 קארן 80-80 פער 3.70-3.80 גולד.
 ווייזען זענען דא פארינע פרייע-מארינע זינד דא
 היינטיגע פרייע אום 5 קר. געפאלען, פער פרייע-מארי
 4.80-4.82 $\frac{1}{2}$ גולדען.
 קאפער פער פרייע-מארי 2.21-2.22 גולד.
 קורן געווען פער מארינע 3.51-3.53 גולד.
 מעהל-פרייע (פער ווינענע צענטער זאמסט
 זאק, פרייע אב פיסט) : נומ' 0 : 13 גולד. קר. נומ' 1
 12 גולד. 20 קר. נומ' 2 : 12 גולד. 20 קר. נומ' 3 : 11 גולד. קר.
 נומ' 4 : 10 גולד. 50 קר. נומ' 5 : 9 גולד. 50 קר. נומ' 6 : 7 גולד.
 80 קר. נומ' 7 : 6 גולד. — קר. נומ' 8 : 5 גולד. 10 קר. נומ' 8 $\frac{1}{2}$.
 4 גולד. 50 קר. פיענע קלייע 2 גולד. 60 קר. נאכע קלייע
 2 גולד. קר.
 פערס קורן 3.75 גולד. אב נאמן פער
 ווינענע צער.
 שפרייטום נייע מעטהאדע 41 $\frac{1}{2}$ קר. — פיענע-
 העפע-וואריע 46-47 קר.
 הילגענע פרייע : נאכע ווייסע באהען 51 $\frac{1}{2}$ -51 $\frac{1}{2}$
 צוועהנע 6-7 $\frac{1}{2}$ לינען 51 $\frac{1}{2}$ -7 גולד. פער צער. נוייע מארן
 11 $\frac{1}{2}$ גולד. בלויע 13 $\frac{1}{2}$ גולד פער מעטען. הויזע-בייזן 51 $\frac{1}{2}$
 גולד פער צאל-צענטער. הויזע (קאלעט) 3.15-3.25 גולד.
 פער 82 פער. לינאנען 11 $\frac{1}{2}$ גולד. פער 150 פער. —
 האפסאמען 2.65-3 גולדען פער 60 ווינענע פאנע.
 ערד פער 1.40-1.40 פער ווינענע זאק-ווינע 80 — 140
 גולד. פרייע 2.30 גולד פער ווינענע צער.
 אונד פרייע (הלב) קעני-אוישע 28-28 $\frac{1}{2}$ גולד.
 צוועטש פער אונד איינע 14 $\frac{1}{2}$ -15 גולד.
 צוועטש שקעמוס (לעקוואר) 12 $\frac{1}{2}$ -15 $\frac{1}{2}$ גולד.
 האני : נעלבע 24 $\frac{1}{2}$ גולד. ווייסע 25-26 גולד.
 וואכס. האנינע 86 גולד. — בעסטער 94
 95-גולדען.

קלעזא מען : אונד איינע לוצענע 23 $\frac{1}{2}$ -26 גולד.
 נערישע 32-34, ראטהקלע 28 גולד. —
 פאריקא : אונד איינע פערמאדער 30
 שאפטען 60-55 גולדען.
 פערסער שלאכט פיעה-מארקט. בייד דעם
 אום 7-טען. מ. הייער אונד איינע וואקען-מארקט ווארי-
 דען פערקויפט 708 און פאר פאן 125 ביז 295 גולד.
 382 קודע דאם פאן 115-235 גולדען. מילעק-קודע
 דאם פאן 75-190 גולד. — שיק שאפע דאם פאן
 צו — גולד. ריינד פלייש פער צענטער 25 גולד.
 — קר. ביז 27 גולד. 50 קר.
 שאפע עללע : דייטש-וואלינע שווערע 3.20-3.30,
 פער פאן. באשע אונד באנאטע 140-150 גולד. סגר-
 בישע 130-142 גולדען פער 102 שטיק.
 נייס-אונד באק-פעללע 145 גולדען פער
 102 שטיק.
 לעדער פאנערהייט ביז 10-145 פער. 105-108 fl.
 איינמאל פערזעטע טערען פאן 20-24 פער. 105
 106-גולד. צוויימאל פערזעטע טערען 30
 פער-35-102-104 גולד. דריימאל פערזעטע טער-
 ען פאן 35-40-106 פער. 108-108 גולד. קודהייט פיינע
 געצאנע 12-11 פער. 148-155 גולד. געארבעטע
 11-12-12 פער. 140-150 גולד. ברוינע קוהייטע 11-13
 פער. 135-145 גולד.

ווינענע פרייע.

ווינענע פרייע : פערקויפט 30000 צער. פרייע אום עט-
 וואס געפאלען. אונד איינע 88 פער. 80 גולדען און
 ווייזע פער צאל-צענטער.
 קארן עסטעריישישע 80-פערנע אב שוועכט
 420 גולדען.
 האפער אונד איינע אב ווייזע 50-52-55 פער. 292
 2.76 גולד פער מעטען.
 קורן סלאוואקישע אב ווייזע פער צאל-צענטער
 3.36 גולד.
 נערישע עסטעריישישע אב ווייזע 70-70 פער. 3.30 גולד
 פער נאך עסטעריישישע מעטען.
 ריבאל 17 גולד. לינאנען 20 גולד.
 פערטאלעאום 10 $\frac{1}{2}$ גולד. —
 שפרייטום : פרייע-שפרייטום 43 $\frac{1}{2}$ קר.

לאפטא - ציערונע פאן 9 יענער 1876.

ווייזע 14 12 4 85 72

בריעפע דער רעדאקציען.
 הערן אדאקטוירן און דאליא : וויא ווארי אים
 אירעם ברעפע ענטפערטען פרישעטען זא אונד ווייזען פאל-
 לעטאן ניכט דען דיעזעס בעזעקעט געראדע דאם ענטפער-
 נענענעטעטע פאן דעם וואס זא נלויבען געוולדען זא נור
 אונד וואריען זא דאם ענדע דאפאן אב.

הערן אירעל דייטש און ווייסע ענין : אירע
 אנפראגע פרייען זא און אונדעם פארינען בלאסטע (אר-
 טיקל דא נייען וואהלען) בעאנטווארטעט
 אן דא לי איראעלישע נעמיינדע
 און נאך קאללי : איינע שיכטע-אויסקל נעמיינע ווי און
 אונדע בלאסט נעמאלס אויף. ווי האבען דאדער דא בע-
 טרעפערע שטעט-שריפט נליך פערזעטעט.
 פיעלע אונדע ניערען לעוער וועלכע פאן
 אום דא פערזעטעליכונג דעם 1867-יען אויסנליינעס פער-
 לאנגען קאנגען ווי נור זא פיעל אונדווערען. דאם ווי
 דיעזען עסטערייך - אונד איינע אויסנלייך פאן אירע
 1876 אין דען נומ' 35, 36, 38, 39 אונד 41 פאן פיערען
 יארנאנע אויסנלייך שטימעטווייליג האבען. פיר אונדע
 עלטערען לעוער ווערע דאדער איינע וועדער-אלונג יענער
 ארטיקלע זעהר לעסטען.

פראטווארטליכער רעדאקטער : מאר בר"ה רייז.

צוקער של פסח.

עס ווירד דיעזעס דעם גענערטען פיסלויס
 אונדענע נלויבענענאסען צו אללעמען קענט-
 נים געבראכט. דאם אין דער צוקער-פאבריק צו
 דאסענע (פריעסבורג קאמפאט) אונדע שטרענג
 דייטשעלייך איינזיכט דעם געפערטיגען יתחת
 השגחת אנשים נאמיים ווארי זא אויך הייער צוקער
 של פסח בכישר נמור כמעית חול פאבריקע
 ווירד. — בעהח כ"ז טבת, תרל"ה לפ"ג.

שמעון פריעדמאן
 חופק'ג נאלאטאה והגליל.

שטעללענ-געוור:

דער געפערטיגע עמפיעהלט זיך דענענען
 עהרזאמען קולטוסגעמיינדען. וועלכע ענטוועדער
 איינע נישטן פראקטישע דאמעטריען בענאט-
 הענען דער אין זעהר נוייע בעל תפלה אין אויס-
 געצויגענע בורא אונד אין שווע מיטת ואינר
 איזט אונד צונליך התרות איבער ח"י טרפית האט
 אדער איינע נישטן העבראישן לעיערע, דער
 חומש רש"י פסוק, סדרוק אונד שפראכעדיגע אונ-
 טערריכטעט בענאטענען. דערוועלכע אויס צוגליך
 מיט נישטן דאקומענטען וועלכע דיעזע אבענבענאנ-
 טען קענטעסע בעצייגע פערזענען. — געפער-
 טיגער ביטעטע זיך אן איהן געפאלענעט אינטער
 נאכשטעדיגער אדעמאט צו ווענען :

JAKOB REICHENBACH
 in Feketehegy (Bács m.)

פיר אנאנצען אום דא רעדאקציען נעט פראטווארטלייך.

פרייע-מאבעללע		פרייע-מאבעללע	
פרייע-מאבעללע	פרייע-מאבעללע	פרייע-מאבעללע	פרייע-מאבעללע
815	815	815	815
845	845	845	845
68	68	68	68
52	52	52	52
165	165	165	165
85 75	85 75	85 75	85 75
88	88	88	88
44	44	44	44
161 50	161 50	161 50	161 50
86 75	86 75	86 75	86 75
79	79	79	79
86 50	86 50	86 50	86 50
87 75	87 75	87 75	87 75
85 25	85 25	85 25	85 25
84 75	84 75	84 75	84 75
115 50	115 50	115 50	115 50
54 50	54 50	54 50	54 50
186 75	186 75	186 75	186 75
13 75	13 75	13 75	13 75
183 50	183 50	183 50	183 50
243 25	243 25	243 25	243 25
143	143	143	143
227 75	227 75	227 75	227 75
999 99	999 99	999 99	999 99

